

קול קורא - לקראת קיום "רב שיח"

סגל רשות ניירות ערך מזמין את הציבור ליתן את התייחסותו לנייר לדיון זה

הערות ותגובות תתקבלנה עד יום 20 באוקטובר 2011

אנשי קשר להערות: עו"ד יעקב יודקוביץ, רו"ח נבו ברנר

טל: 02-6556444, פקס: 02-6513160

רשות ניירות ערך

נייר לדיון בנושא קיצור הדוחות הכספיים

ספטמבר 2011

"י' תר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה אין קץ ולהג הרבה יגעת בשר" (קהלת י"ב, יב)

א. מטרת המסמך

1. מזה תקופה מבקש סגל הרשות ניירות ערך (להלן – "סגל הרשות" או "הסגל") להתמודד עם תופעה שעניינה גידול משמעותי שחל בהיקף הדוחות הכספיים, מצב אשר עלול לבוא על חשבון נוחות השימוש בדוחות הכספיים ולהקשות על יכולת המשתמשים להבינם ולקבל על בסיסם החלטות. הבעייתיות שיוצר הגידול האמור לא נעלמה גם מעיני הפעילים בשוק ההון ומשתמשי הדוחות שהפנו פניות בנושא לסגל הרשות.

לאור האמור, סגל הרשות החליט לקיים רב שיח בנושא היקף ומורכבות הפירוט בדוחות הכספיים כמפורט להלן (בעיית היקף ומורכבות הפירוט בדוחות הכספיים תיקרא במסמך זה להלן גם – "עומס בדוחות הכספיים" או "עומס דיווחי").

מסמך זה מפורסם לקראת קיום רב שיח, שמטרתו לסקור את ההיבטים השונים בבעיית העומס בדוחות הכספיים. בהמשך למסמך זה, סגל הרשות קורא לציבור הפעילים בשוק, ובכלל זה, מכיני הדוחות, רואי החשבון המבקרים והמשתמשים השונים בדוחות הכספיים להגיב לאמור במסמך זה, במהלך חודש נובמבר השנה, תקיים הרשות רב שיח בנושא, בו ייקחו חלק גורמים רלוונטיים בשוק ההון, אשר יעבירו הצעות לשיפור המצב, כמפורט בסיפא לנייר זה.

2. למען שלמות התמונה יצוין כי בחינה זו מתבצעת במקביל וכמהלך משלים לפרויקט "שיפור הדוחות", אשר במסגרתו נבחנים היבטים שונים הקשורים בדוחות התקופתיים של תאגידים מדווחים מתוך מגמה לצמצם את היקף הגילוי ולשפר את הרלוונטיות שלו. פרויקט שיפור הדוחות מטבעו מתמקד בעיקר בחלקי הדוחות התקופתיים הנלווים לדוחות הכספיים (תיאור עסקי התאגיד, דוח הדירקטוריון, פרטים נוספים על התאגיד). אשר דרישות הגילוי בהן קבועות בתקנות ניירות ערך. התייחסות פרויקט שיפור הדוחות

לדוחות הכספיים מתמצה בעיקר באיתור קיומן של כפילויות בין הדוחות הכספיים ובין שאר חלקי הדוחות התקופתיים¹ וצמצום כפילויות אלה.

הגילוי בדוחות הכספיים נקבע, ברובו, בתקני החשבונאות. על כן, בחינת הצורך בעריכת שינויים או התאמות כלשהם במתכונת הגילוי במסגרת הדוחות הכספיים, צריכה להביא בחשבון את מגבלות הוראות התקינה החשבונאית הבינלאומית (להלן – "התקינה הבינלאומית"). בנייר זה, מתמקד הסגל בדוחות הכספיים, לצורך בחינת הסיבות לעומס הדיווחי שנכלל בהם ועל מנת למצוא דרכים לשיפור תוכנם בדרך של הפחתת היקף ומורכבות הגילוי הניתן בהם, וזאת, תחת מגבלות התקינה הבינלאומית והוראות הדין.

ב. מבוא

1. הרחבת דרישות הגילוי שיש ליתן במסגרת הדוחות הכספיים וכן אימוץ כללי התקינה הבינלאומית בישראל החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון לשנת 2008, העלו משמעותית את איכות והיקף דרישות הגילוי בדוחות כספיים.
2. הרחבת היקף דרישות הגילוי נועדה לענות על צורכי המידע של המשתמשים בדוחות הכספיים ולשמש אותם בבואם לנתח את הדוחות הכספיים ולקבל החלטות כלכליות על סמך המידע הכלול בהם, וזאת בשים לב להתפתחויות בעולם העסקי ובצרכים המשתנים של משתמשי הדוחות הכספיים. עם זאת, אנו עדים בשנים האחרונות לתהליך של גידול מתמשך בהיקף הדוחות הכספיים המפורסמים לציבור, מצב אשר עלול לבוא על חשבון נוחות השימוש בדוחות הכספיים ולהקשות על יכולת המשתמשים להבינם ולקבל על בסיסם החלטות.
3. תופעה התרחבות הדוחות אינה ייחודית לישראל. מחקרים מצביעים על קיומה במקומות נוספים בעולם². כמו כן, בשנים האחרונות פרסמו מספר גופי תקינה ורגולציה בעולם ניירות עמדה המתייחסים למגמת העלייה במורכבות ובהיקף הדוחות המפורסמים לציבור³. במסגרת בחינת הסוגיה, הביא סגל הרשות בחשבון בין היתר, את הממצאים והאבחנות העולים מפרסומים אלו.

---

¹ פרסום זה מתייחס בעיקר לעומס בדוחות התקופתיים, היות והדוחות הרבעוניים הינם דוחות תמציתיים ולכן חשובים פחות לעומס. עם זאת, במקרים מסוימים אותר עומס גם בדוחות רבעוניים. לפיכך, יהיה ראוי להתייחס לאמור במסמך זה גם ביחס לדוחות רבעוניים.

² Deloitte, *Swimming in Words: Surveying Narrative Reporting in Annual Reports* (Deloitte, October 2010).

³ International Auditing and Assurance Standards Board, *The Evolving Nature of Financial Reporting: Disclosure and Its Audit Implications* (IAASB, January 2011); Financial Reporting Council, *Louder than Words* (FRC, June 2009); Accounting Standards Board (ASB) of the FRC, *Cutting Clutter: Combating clutter in annual reports* (ASB, April 2011); The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS) and the New Zealand Institute of Chartered Accountants (NZICA), *Losing the excess baggage - reducing disclosures in financial statements to what's important* (ICAS and NZICA, July 2011).

ג. הוראות התקינה החשבונאית הרלוונטיות

1. בהתאם למסגרת המושגית להכנת דוחות כספיים והצגתם ("המסגרת המושגית"), מטרת הדוחות הכספיים היא "לספק מידע... אשר יהא שימושי למגוון רחב של משתמשים בקבלת החלטות כלכליות"⁴. עוד קובעת המסגרת המושגית כי לצורך היות המידע הכלול בדוחות הכספיים שימושי למשתמשים, על הדוחות הכספיים לקיים מספר מאפיינים איכותיים. לענייננו, נתמקד בשלושת אלה⁵:

- **מובנות** – מידע שאינו מובן למשתמשים בנקל, אינו שימושי להם. לעניין זה מדגישה המסגרת המושגית כי "ההנחה היא שהמשתמשים הם בעלי ידע סביר בפעילויות עסקיות וכלכליות ובחשבונאות וכי הם מוכנים לעיין במידע בשקידה סבירה". היינו, אין המדובר רק במשתמשים המתמחים בחשבונאות, אלא בבעלי ידע סביר בפעילויות עסקיות ובחשבונאות. בנוסף, לדעת הסגל, ככל שהדבר אפשרי ואינו פוגם במהימנות המידע, יש לשאוף כי המידע יהיה מובן למספר מרבי של אנשים.
- **הרלוונטיות** – מידע יהיה רלוונטי למשתמשים אם הוא מסייע להם להעריך את אירועי העבר, ההווה או העתיד או כאשר הוא מאשש או מתקן את הערכותיהם הקודמות.
- **מהותיות** – בהתאם למסגרת המושגית, מידע יחשב כמהותי אם השמטתו או הצגתו באופן מטעה עלולות להשפיע על החלטות כלכליות, המתקבלות על ידי המשתמשים בהתבסס על הדוחות הכספיים.

עיקרון המהותיות הינו עיקרון יסוד בתקני החשבונאות, ומשליך, בין היתר, על כלל דרישות הגילוי שעל התאגיד ליתן במסגרת הדוחות הכספיים. בהתאם להוראות IAS 1, הצגת דוחות כספיים, "ישות לא נדרשת לתת גילוי ספציפי שנדרש על ידי תקן דיווח כספי בינלאומי אם המידע אינו מהותי"⁶. ההנחה העומדת בבסיס קביעה זו היא כי מידע שאינו מהותי אינו משפיע על קבלת החלטות כלכליות ולכן אינו נדרש למשתמש. בנוסף, כאשר מידע לא מהותי ניתן במסגרת הדוחות הכספיים, הוא עלול לפגום במובנות של פריטי מידע אחרים הניתנים בדוחות ובכך לפגום במידת השימושיות שלהם.

2. הוראות התקינה מדגישות כי על מידת המהותיות להבחן בהתאם לנסיבות המקרה הספציפיות, אך אינן נותנות הנחיות או קווים מנחים נוספים לאופן בו על התאגיד לקבוע האם פריט מידע מסוים הינו מהותי לצורך גילוי בדוחות הכספיים.

3. בימים אלה עובד ה-IASB על פרויקט עדכון המסגרת המושגית ובספטמבר 2010 פורסם השלב הראשון לפרויקט. במסגרת פרסום זה צוין כי מהותיות היא היבט של רלוונטיות ספציפי לישות מכיוון שמידע לא מהותי אינו משפיע על החלטות המשתמשים⁷. כמו כן, חזר ה-IASB על עמדתו כי על המהותיות להבחן בנסיבות המקרה הספציפיים ועל כן:

⁴ ר"י 12. Conceptual Framework.

⁵ ר"י 24-30. Conceptual Framework.

⁶ ר"י 1.31. IAS.

⁷ ר"י 18. Conceptual Framework for Financial Reporting 2010. BC3.

"The board cannot specify a uniform quantitative threshold for materiality or predetermine what could be material in a particular situation."

ד. עומס בדוחות הכספיים - בעיות שזוהו על ידי הסגל

1. מהממצאים שנצברו על ידי סגל הרשות במסגרת פעילותו בבדיקת דוחות תקופתיים זוהו הנקודות הבאות כעומס דיווחי הפוגם בשימושיות הדוחות הכספיים:

1) הכללת מידע לא מהותי עודף בדוחות הכספיים –

מידע לא מהותי הינו מידע אשר אין בו כדי להשפיע על החלטות המשתמשים. משכך הכללת מידע לא מהותי בדוחות הכספיים יוצרת רעשי רקע אשר לא רק שאינם תורמים לשימושיות הדוחות הכספיים למשתמשים אלא אף פוגמים בה, בכך שמקשים על התמקדות המשתמשים במידע המהותי.

2) הכללת מידע תיאורי אשר נשאר מתקופת דיווח קודמות ללא הורדת תיאורים לא רלוונטיים או לא עדכניים (להלן גם – "שכבות גיאולוגיות") -

במקרים מסוימים כוללים הביאורים לדוחות הכספיים גילויים שונים שהינם שרידים לגילויים אשר ניתנו בתקופות עבר ונותרו בדוחות הכספיים כמעין "שכבות גיאולוגיות" קדומות.

3) שימוש בשפה לא ברורה –

במקרים מסוימים נעשה בביאורים לדוחות הכספיים שימוש בשפה לא ברורה, ובכלל זה, שימוש בניסוחים מעורפלים שניתן לפרשם ביותר ממובן אחד וכן ניסוחים המועתקים, כמעט ישירות, ממסמכים משפטיים (למשל חוזים משפטיים או של דרישות רגולציה) חלף מתן הסברים בהירים ותמציתיים המדגישים את עיקרי המידע והשפעתו האפשרית על התאגיד.

2. תופעות אלה מאפיינות גם את הדוחות התקופתיים, ואינן ייחודיות רק לדוחות הכספיים.

ה. גורמים אפשריים לעומס בדוחות הכספיים

1. כעת, משהוגדר העומס הדיווחי כבעיה אשר אנו מעוניינים להתמודד איתה, ראוי להבין מהם הגורמים האפשריים אשר תורמים להיווצרותה.

אין ספק, כי לכל אחד מהשחקנים בתהליך הדיווח הכספי חלק בבעיה, החל בתאגידים המדווחים המכניסים את הדוחות הכספיים, עבור ברואי החשבון המבקרים וכלה במוסדות הרגולציה ומוסדות התקינה החשבונאית.

במסמך זה קורא סגל הרשות לגורמים המעורבים בתהליך הדיווח הכספי להעביר את התייחסותם, בין היתר, לגורמים האפשריים לעומס בדיווח הכספי.

2. מבלי ליתר את הרחבת הדיון בדרך של קבלת תגובות הציבור כאמור, יובאו להלן מספר גורמים אפשריים לעומס הדיווחי אשר זוהו על ידי סגל הרשות:

1) חוסר בטחון בשאלה מהו מידע מהותי –

בחינת מידת המהותיות בכלל ובהיבט הגילוי בפרט צריכה להתבצע בדרך של הפעלת שיקול דעת, תוך בחינת נסיבות המקרה הספציפיים והבאה בחשבון של שיקולים כמותיים ואיכותיים. חוסר תמימות דעים, וחוסר בטחון בקשר עם השאלה מה מהווה מידע מהותי אשר יש לתת לו גילוי, עשוי להביא תאגידיים לכלול מידע לא מהותי או מרואי החשבון המבקרים לדרוש הכללת מידע כאמור, לשם הזהירות.

(2) חשש מנטילת אחריות –

הלך רוח נפוץ בתאגידיים המדווחים בקשר עם קביעת הגילוי שיש ליתן בדוחות הכספיים הינו על תקן של "יש ספק – אין ספק". דהיינו, מקום בו קיימים טיעונים בעד הכללת מידע מסוים בדוחות לצד טיעונים נגד הכללתו - הגילוי יינתן. הלך רוח זה, עשוי לנבוע מתפיסת ההנהלה (שעשויה להיות תפיסה מוטעית) כי הכללת מידע מיותר אינה כרוכה בחשיפה לחברה בעוד שהשמטת מידע חושפת אותה בין היתר בעניינים הבאים:

(א) חשש מאי הסכמות עם רואי החשבון המבקרים;

(ב) חשש מהשגה על שיקול דעתה מצד גורמים רגולטורים;

(ג) חשש מחשיפה משפטית.

(3) שיקולי נוחות –

מידת ההשקעה (משאבי זמן ותשומת לב ניהולית) הנדרשת לצורך הפחתת העומס בדוחות הכספיים הינה דומה ואף עולה פעמים רבות על מתן גילוי רחב היקף הכולל עומס דיווחי. כך נכון הדבר לגבי ברירת פריטי המידע הלא מהותיים לצורך השמטתם, התאמתם ועדכונם של פריטי גילוי שניתן להם גילוי בתקופות קודמות ועל כן אינם דורשים עבודה נוספת, וכתובה בלשון בהירה ותמציתית.

דוגמאות לכך ניתן למצוא בנקודות הבאות:

(א) משרדי ראיית החשבון הגדולים מכינים רשימות תיוג או דוחות כספיים לדוגמה שהינם תבניות קבועות המתייחסות (כמעט) לכל דרישות הגילוי בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות הדין הרלוונטיות. זאת, על מנת להבטיח כי דוחות התאגיד מציינים באופן מלא להוראות הדין. עם זאת, במקרים מסוימים, עשוי להיעשות שימוש טכני ודווקני בתבניות אלו בדרך של מתן גילוי בקשר עם כל סעיף המופיע בתבנית, מבלי לבחון את מידת הרלוונטיות והמהותיות שיש לכל דרישה ביחס לתאגיד. דוגמה אחת לכך ניתן למצוא בביאור בדבר תיאור עיקרי המדיניות החשבונאית אשר פעמים רבות מנוסח באריכות תוך התייחסות לעניינים שאינם מהותיים לתאגיד, דבר המקשה על המשתמש להבין מהם היבטי המדיניות החשבונאית המהותיים להבנת הדוחות הכספיים ובאלו מקומות בחרה החברה במדיניות ייחודית המשפיעה, בין היתר, על יכולת השוואת החברה לחברות אחרות במגזר פעילותה.

(ב) כל שינוי של נוסח חוזה משפטי או מסמך רגולטורי באופן שייתן את עיקרו באופן תמציתי וברור וישקף את השפעתו האפשרית על פעילות התאגיד הוא תהליך הדורש זמן והפעלת שיקול דעת. לרוב יהיה זה פשוט הרבה יותר להביא ציטוטים ישירות מתוך מסמכי המקור. עניין זה מתקשר גם לחשש מנטילת אחריות כמוסבר לעיל, שכן כל שינוי בניסוח הגילוי מהאופן המתואר במסמך המקור, על אף שמטרתו להביא לשיפור מובנות הגילוי, הרי הוא עשוי לחשוף את התאגיד לסיכון של טעות

בניסוח הדברים. לפיכך במקרים רבים מיושם המוצא הנוח ביותר, והוא היצמדות לנוסח המשפטי במסמך המקור בשינויים מינוריים. דוגמה לכך ניתן למצוא, פעמים רבות, במסגרת הביאורים בדבר ערבויות, שעבודים, התקשרויות מיוחדות והליכים משפטיים. פעמים רבות מאופיינים ביאורים אלה במלל רב ושימוש בלשון משפטית מסורבלת וקשה להבנה.

(ג) במסגרת דוחות כספיים של חברות אם המחזיקות בחברות מוחזקות, על התאגיד המדווח לתת גילוי בדבר פעילות החברות המוחזקות ואירועים או עסקאות שהתרחשו בהן, וזאת בהתאם למידת המהותיות של אלה ביחס לדוחות הכספיים של התאגיד המדווח. מקום בו החברות המוחזקות הינן בעצמן תאגידים מדווחים המידע הנדרש לצורך הגילוי כבר קיים. במקרים כאלה, העתקת מידע ללא התאמתו למבחני מהותיות של התאגיד המדווח הינו פשוט יותר לתאגיד. גם במקרה זה, עשוי החשש לקחת אחריות בגין השמטת פריטי מידע לגבור על השאיפה ליתן גילוי למתן גילוי למידע מהותי בלבד.

4) לחצי זמן –

כבר היה מי שאמר "כתבתי באריכות מכיוון שלא היה לי הזמן לקצר". במקרים רבים, ומטעמים שונים, מבוצעת הכנת הגילוי בביאורים בשלב מאוחר יחסית בתהליך הדיווח הכספי בחברה, דבר היוצר לחצי זמן משמעותיים על תהליך קביעת המידע שיש לתת לו גילוי והכנת הביאורים עצמם. לחץ זמן זה מביא לתמריץ שלילי של עורכי הדוחות להשקיע את המשאבים הדרושים בבירור מידע לא מהותי וביצוע התאמות ושיפורים בגילוי הניתן בביאורים.

1. פעולות אפשריות להפחתת העומס בדוחות הכספיים

במסמך זה קורא סגל הרשות לגורמים המעורבים בתהליך הדיווח הכספי להעביר את התייחסותם, בין היתר, לפעולות בהם ניתן לנקוט על מנת להביא להפחתת עומס בדוחות הכספיים.

לשם המהלך ייעול הדיון ומבלי לייתר את קבלת תגובות הציבור כאמור לעיל, נביא להלן מספר דוגמאות לפעולות אשר לעמדת בסגל, ראוי שיינקטו על ידי תאגידים מדווחים ועל ידי רואי החשבון המבקרים שלהם על מנת להשיג מטרה זו:

1. **קיום דיון מהותי ומעמיק בתאגיד לעניין מהותיות לצורך מתן גילוי**

הוראות התקינה הבינלאומית קובעות כי בחינת מידת המהותיות בכלל ובהיבט הגילוי בפרט צריכה להתבצע בדרך של הפעלת שיקול דעת. הוראות התקינה לא קבעו קווים מנחים לקביעה מהו מידע מהותי שיש לתת לו גילוי. גם רשות ניירות ערך נמנעה ממתן הנחיות בנושא מהותיות לצורך מתן גילוי.⁸ כאמור לעיל, חוסר בטחון בקשר עם השאלה מה מהווה מידע מהותי אשר יש לתת לו גילוי עשוי להביא תאגידים (בעצה אחת עם רואי החשבון המבקרים) לכלול מידע לא מהותי המביא לעומס בדוחות הכספיים. לאור

⁸ זאת, במובחן מהיבטים אחרים של מהותיות כדוגמת מהותיות לצורך תיקון טעות בדוחות כספיים (ר' SAB 99-4) ומהותיות לצורך מתן גילוי או צירוף הערכת שווי (ר' SLB 105-23).

האמור, ראוי כי תאגידים יקיימו דיון בשאלה מהו מידע מהותי לגביהם, ויקבעו, מראש, נהלים ברורים בדבר אופן הבחינה של שאלה זו בקשר עם אירועים ועסקאות לכשיתרחשו ולפרסמם לציבור. סגל הרשות מודע לכך שבמספר תאגידים החלה בחינה כאמור ובמקרים מסוימים אף נקבעו נהלים וקווים מנחים בנושא זה.

2. תכנון

לחצי זמן בשלבי הכנת הביאורים במסגרת הליך הדיווח הכספי מהווה חסם עבור עורכי הדוחות להשקעת המשאבים הדרושים (תשומת לב ניהולית ושעות עבודה) בברירת מידע לא מהותי וביצוע התאמות ושיפורים בגילוי לצורך הפחתת עומס דיווחי.

לפיכך, על מנת להביא לשינוי הנדרש על התאגיד לנהל את תהליך הדיווח הכספי באופן מוסדר, תוך הגדרת הפחתת העומס הדיווחי כאחד מהיעדים, הקצאת המשאבים הדרושים לכך מראש ומעקב לאורך הליך הדיווח בדבר עמידה ביעד זה על מנת למנוע עד כמה שניתן לחצי זמנים שיקשו על השגת היעד.

באשר לשתי הנקודות האמורות לעיל, נציין שני תיקוני חקיקה עדכניים, בקשר עם הליך אישור הדוחות הכספיים⁹ ובקשר עם הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי¹⁰, אשר נוגעים בהליכים פנימיים שיש לקיים בתאגיד לשם הבטחת נאותות הדיווח והגילוי בדוחות הכספיים.

יישום התקנות האמורות, תוך הבאה בחשבון של האמור במסמך זה, עשוי לתרום להצלחת מהלך של הפחתת עומס בדוחות הכספיים של התאגיד. זאת, בין היתר באמצעות טיוב הדיון בדבר איכות הגילוי בדוחות הכספיים, וכן, שיפור תהליכי העבודה הפנימיים הנוגעים להכנתו.

3. הפחתת העומס הנובע משכבות גיאולוגיות

לעניין בעיית השכבות הגיאולוגיות יש להתייחס בנפרד לשתי בעיות עיקריות העולות ממנו.

⁹ תקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, הקובעות כללים בקשר עם הליך אישור הדוחות הכספיים בחברות ציבוריות, ובכלל זה קובעים חובה לקיומה של ועדה לבחינת הדוחות הכספיים אשר תבחן את הדוחות הכספיים ותעביר את המלצותיה לדירקטוריון זמן סביר לפני אישורם בדירקטוריון. בין יתר העניינים בהם על הוועדה לדון ולתת את המלצותיה נכללות שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים.

¹⁰ תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים)(תיקון), התש"ע-2009, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי והגילוי והצהרות מנהלים (ISOX). תכלית התקנות היא שיפור איכות הדיווח הכספי והגילוי בתאגידים מדווחים באמצעות שיפור תשתית הבקרה הפנימית והגברת מחויבות ההנהלה להשגת תכלית זו. בתקנות נקבעה, בין היתר, חובה על תאגידים מדווחים לצרף לדוחותיהם הצהרת מנהלים בדבר נכונות הדוחות והמידע הכלול בהם, וכן חובת דיווח בדוח נפרד של הדירקטוריון וההנהלה על מסקנתם בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית. יישום התקנות באופן נאות, צפוי להביא, בין היתר, לשיפור הבקורות ותהליכי העבודה הפנימיים בתאגיד הקשורים בדיווחי הכספי והגילוי.

האחת – מידע חוזר מתקופות קודמות אשר נכון למועד הדוחות, כבר אינו רלוונטי ומהותי למשתמשים. מידע כאמור אינו תורם לקבלת החלטות המשתמשים ועל כן על התאגיד לפעול כדי לאתר אותו ולהשמיטו.

השנייה – מידע חוזר מתקופות קודמות, אשר נכון למועד הדוחות כולל מידע מהותי החשוב למשתמשים, אך במקרים מסוימים, מובא באופן המקשה על הבחנה בינו לבין השינויים שהתרחשו בנושא זה בתקופת הדיווח השוטפת. לעניין הבעיה השניה, תועלת רבה תצמח למשתמשים מיצירת הפרדה (או הבחנה ויזואלית אחרת), בין המידע החוזר מהתקופות הקודמות לבין שינויים שהתרחשו בתקופה השוטפת. הדגשת השינויים באופן זה מקל את קריאת הדוחות על משתמשים אשר עוקבים אחר הדוחות הכספיים של התאגיד לאורך זמן ומכירים את החברה ואת פעילותה. הבחנה כאמור יכולה להתבצע, בדרך של שימוש בכותרות משנה או כל דרך אחרת היוצרת הפרדה ויזואלית המקלה על המשתמש.

4. הבנה כי עומס בדוחות הכספיים פוגם באיכותם

על הנהלת התאגיד ורואי החשבון המבקרים להפנים כי עומס דיווחי פוגם באיכות הדוחות הכספיים בכך שגורם לרעשי רקע המקשים על הקורא להתמקד במידע המהותי החשוב להבנת הדוחות הכספיים וניתוחם. לעניין זה יצוין, כי סגל הרשות יבדוק, כחלק מפעילותו השוטפת לעניין בדיקת דוחות ותשקיפים, את האופן בו מיישמים תאגידיים את עיקרון זה.

ז. הזמנה למתן הערות ותגובות הציבור

על מנת להרחיב את הדיון בדבר הפחתת עומס בדוחות הכספיים ומתוך מטרה לעודד מעורבות ושיתוף פעולה בין עבודת סגל הרשות לבין כלל גורמים המעורבים בדיווח הכספי, קורא סגל הרשות לכלל ציבור עורכי הדוחות, וכן לרואי החשבון המבקרים ולמשתמשים השונים בדוחות הכספיים, להעביר לידי הסגל את הערותיהם ותגובותיהם למסמך זה.

בפרט (אך לא רק) מבקש סגל הרשות תגובות והתייחסות לנושאים הבאים:

- 1) האם קיימות תופעות נוספות הפוגמות בשימושיות הדוחות הכספיים? פרט.
- 2) מהם האזורים/גילויים/ביאורים העיקריים בדוחות הכספיים הכוללים עומס דיווחי? פרטו דוגמאות לעומס דיווחי.
- 3) מהם החסמים העיקריים להפחתת עומס בדוחות הכספיים?
- 4) מהם הצעדים בהם ניתן לנקוט על מנת להפחית עומס בדוחות הכספיים? אנא התייחסו לצעדים שיכולים לנקוט כל אחד מאלה: תאגידיים מדווחים, רואי חשבון מבקרים, רשות ניירות ערך.

ח. קיום דיון במסגרת "רב שיח"

בהמשך לקבלת הערות הציבור למסמך זה, מתעתד סגל הרשות לקיים דיון בדרך של קיום רב שיח בנושא זה.

מפגש ברב שיח יעסוק בהיבטים השונים של בעיית העומס בדוחות הכספיים, ובכללם מוקדי העומס הדיווחי, הגורמים העיקריים לבעיה זו והצעות לצעדים בהם ניתן לנקוט על מנת להביא לפתרונה.

סגל הרשות יזמן גורמים שונים אשר העבירו את תגובותיהם למסמך זה במסגרת מתן תגובות הציבור, להשתתף ברב שיח. המפגש צפוי להתקיים במהלך חודש נובמבר 2011.

על מיקום המפגש כאמור, סדר היום וסדרי הרישום לו תפורסם הודעה נפרדת באתר רשות ניירות ערך, בהמשך.

יצוין כי לאור זאת שסוגיית העומס הדיווחי נוגעת לכלל הדוחות הנכללים בדוח התקופתי המפורסם על ידי התאגיד, ולא לדוחות הכספיים בלבד, יביא סגל הרשות בחשבון את הפתרונות אשר יועלו במסגרת תגובות הציבור, גם בקשר עם סוגיית העומס הדיווחי בדוחות הנוספים הנכללים בדוח התקופתי.